

Το φόβο ότι την ήδη διετή καθυστέρηση στην έναρξη ουσιαστικής υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, θα ακολουθήσει και ένας τρίτος χρόνος απραξίας, εξέφρασε ο Πρόεδρος του ΤΕΕ, **Γιάννης Αλαβάνος**, στη διάρκεια συνέντευξης Τύπου για τον Προϋπολογισμό του 2009 (σ.σ.: αναφορικά με τον προϋπολογισμό και τις θέσεις του ΤΕΕ βλ. δημοσιεύματα Ε.Δ. προηγούμενου τεύχους)

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΤΕΕ, οι κίνδυνοι για το ΕΣΠΑ οφείλονται βασικά:

Α) Σε μη επαρκείς πιστώσεις του ΠΔΕ για συγχρηματοδοτούμενα έργα.

Β) Στο βαρύ, πολύπλοκο, γραφειοκρατικό, χρονοβόρο σε έναρξη εφαρμογής νέο Σύστημα Διαχείρισης 2007-13 (διαχειριστικές αρχές 1ου και 2ου επιπέδου, νέοι Ενδιάμεσοι

θεσμικός του ρόλος) στην αντιμετώπιση προβλημάτων και αδυναμιών, αλλά στην προσφορά αυτή η πολιτεία γύριζε, με λίγες εξαιρέσεις, την πλάτη.

Ειδικότερα ως προς την ανεπάρκεια του ΠΔΕ, κατά τη διάρκεια της συνέντευξης Τύπου αναφέρθηκε ότι:

Σύμφωνα με τα τελευταία γνωστά στοιχεία (30.8.08) τα επίσημα δεσμευμένα ως προς την ΕΕ συνολικά εθνικά και κοινοτικά κονδύλια για το Γ' ΚΠΣ ανέρχονται σε 32,4 δισ. ευρώ, τα συμβασιопоιημένα έργα 36,9 δισ. ευρώ, ενώ οι έως τότε δαπάνες σε 26,7 δισ. ευρώ, που αντιστοιχούν σε απορρόφηση 82,5% του Γ' ΚΠΣ. Τα υπόλοιπα που δεν έχουν απορροφηθεί, ανέρχονται σε 5,8 δισ. ευρώ, που θα πρέπει κατ' ελάχιστον να δαπανηθούν έως 30.6.2009, επειδή με την υπερδέσμευση 4,5 δισ. ευρώ (36,9 - 32,4 δισ.), τα ποσά αυτά φτάνουν τα 10,3 δισ. ευρώ. Κατά την εκτίμησή μας θα

σχεδόν τη δυνατότητα ένταξης νέων αναπτυξιακών έργων ΕΣΠΑ.

Με βάση όλα αυτά, το ΤΕΕ προτείνει την αξιοποίηση των ληφθέντων από την ΕΕ μέτρων (27.11.08), δηλαδή:

- Χρηματοοικονομική αναθεώρηση των ΕΠ του ΕΣΠΑ με τροποποίηση των ετήσιων κατανομών των κοινοτικών κονδυλίων.
- «Ποιοτική» αναθεώρηση των ΕΠ/ΕΣΠΑ, δηλαδή αναθεώρηση στόχων και διεύρυνση του φάσματος των επιλέξιμων κατηγοριών έργων. Έτσι έργα που προγραμματίζονται σήμερα από αμιγώς εθνικούς πόρους να μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν από την ΕΕ.
- Ιεράρχηση προτεραιοτήτων και επικέντρωση του ΠΔΕ συγχρηματοδοτούμενων σε αναπτυξιακά έργα/δράσεις, που θα λειτουργήσουν ως μοχλοί ανάπτυξης.
- Άμεση χρήση του υφιστάμενου στο Γ' ΚΠΣ Συστήματος Διαχείρισης των ΕΠ κατά το μεταβατικό διάστημα μέχρι την πλήρη ετοιμότητα του νέου συστήματος.
- Απλούστευση και επιτάχυνση των διαδικασιών πληρωμών έργων - γεφυρών υπό υλοποίηση, κατ' αναλογία των αντίστοιχων αποφάσεων της ΕΕ.
- Επίστευση των διαδικασιών πιστοποίησης διαχειριστικής επάρκειας τελικών δικαιούχων με προτεραιότητα στις δημόσιες και δημοτικές υπηρεσίες που εκτελούν ήδη με επιτυχία σχετικά έργα.
- Ενεργοποίηση των ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση «και» Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα», ώστε να επωφεληθούν το ταχύτερο δυνατό οι επιχειρήσεις και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, με προσεκτική εφαρμογή κριτηρίων ένταξης, ώστε να μην αδικούνται οι πραγματικά ασθενέστεροι από αυτούς.
- Αύξηση του ποσοστού προκαταβολής σε δικαιούχους ΜΜΕ με παράλληλη απλούστευση των κριτηρίων και διαδικασιών ένταξης στα ΕΠ.
- Επανεξέταση, υπό το φως των εξελίξεων του τελευταίου δεκαετημέρου σε ευρωπαϊκό επίπεδο, της δυνατότητας αύξησης του ΠΔΕ συγχρηματοδοτούμενων έργων.
- Αναθεώρηση των αποφάσεων υλοποίησης μέρους των έργων ΣΔΙΤ από δημόσιους πόρους.

Για 3ο χρόνο ανύπαρκτο το ΕΣΠΑ στον προϋπολογισμό

Φορείς, νέες ΑΕ, αλληλοεκχωρήσεις αρμοδιοτήτων ανάμεσα σε κεντρικούς φορείς και φορείς κέντρου – περιφέρειας, διαδικασίες βεβαίωσης διαχειριστικής επάρκειας Τελικών Δικαιούχων, κ.ά.).

Γ) Στη μορφή και δομή των εγκεκριμένων ΕΠ 2007-13 που δεν ενσωματώνουν επιχειρησιακή εξειδίκευση όπως στο Γ' ΚΠΣ (δεν περιλαμβάνουν μέτρα και συμπληρώματα προγραμματισμού).

Δ) Στο «θολό τοπίο» και την έλλειψη εμπειρίας της χώρας μας σε χρηματοδοτήσεις μέσω ΣΔΙΤ.

Όπως τονίστηκε, το ΤΕΕ είχε από διετίας επισημάνει τεκμηριωμένα τις διαφαινόμενες αρνητικές συνέπειες των παραπάνω παραμέτρων, είτε στο πλαίσιο δημόσιων διαβουλεύσεων, είτε με ανάπτυξη των θέσεών του και στη Βουλή των Ελλήνων, είτε με δική του πρωτοβουλία με επιστολές προς το ΥΠΟΙΟ και άλλα αρμόδια υπουργεία. Παράλληλα, δήλωνε συχνά διατεθειμένο να βοηθήσει την πολιτεία (αυτός είναι άλλωστε και ο

πρέπει, λοιπόν, να δαπανηθούν έως 30.6.2009 περί τα 8 δισ. ευρώ.

Αν υποθέσουμε ότι το ανεκτέλεστο τμήμα ΠΔΕ συγχρηματοδοτούμενων έργων του Γ' ΚΠΣ που θα αποπληρωθεί εντός του 2008 φτάσει τελικά στο 1,2 δισ. ευρώ (σ.σ.: ποσό που κατά την άποψή μας θα είναι πολύ μικρότερο, ενώ δεν διατίθενται από τους αρμόδιους τα επίσημα στοιχεία έως σήμερα), τότε αυτό που απομένει να πληρωθεί εντός του 2009 φτάνει στα 6,8 δισ. ευρώ). Με δεδομένο ότι προϋπολογίζεται εντός του 2009 να δοθούν από το ΠΔΕ 4,5 δισ. για συγχρηματοδοτούμενα έργα, καθίσταται φανερό ότι θα χαθούν οριστικά από το Γ' ΚΠΣ πολύ σημαντικά κονδύλια, εκτός και αν, τελικά (και στην προσπάθεια να περιοριστεί αυτή η απώλεια) χρησιμοποιηθούν και άλλα ποσά του ΠΔΕ για συγχρηματοδοτούμενα. Πέρα από αυτά, πρακτικά αυτό σημαίνει ότι μεγάλο μέρος του ΠΔΕ συγχρηματοδοτούμενων έργων του 2009 θα καλυφθεί με «έργα - γέφυρες», μηδενίζοντας

Τα γεγονότα που συγκλόνισαν την πρωτεύουσα, με αφορμή τη δολοφονία του 15χρονου μαθητή Αλέξανδρου - Ανδρέα Γρηγορόπουλου, μονοπώλησαν τη συζήτηση της τελευταίας ημέρας της συνεδρίασης της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ, που πραγματοποιήθηκε στις 5, 6 και 7 Δεκεμβρίου 2008. Μάλιστα, η Αντιπροσωπεία διέκοψε τις εργασίες της και κάλεσε τα μέλη της να συμμετάσχουν στη διαδήλωση διαμαρτυρίας.

Με ψήφισμα άλλωστε που εξέδωσε, η Αντιπροσωπεία του ΤΕΕ καταδίκασε τη δολοφονία του 15χρονου μαθητή και απήχθυσε τα θερμά συλλυπητήρια της στην οικογένειά του. «Όταν η κυβέρνηση βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με τις απαιτήσεις και τις ανάγκες της κοινωνίας, κυριαρχεί ο αυταρχισμός, που με τη σειρά του οξύνει τα μέτρα καταστολής και τροφοδοτεί αντιδημοκρατικές συμπεριφορές» υπογραμμίζόταν μεταξύ άλλων στο ψήφισμα.

Κατά τη διάρκεια της πρώτης ημέ-

Στη σκιά των επεισοδίων η συνεδρίαση της Αντιπροσωπείας

ρας, ο πρόεδρος της Δ.Ε. **Γ. Αλαβάνος**, κατέγραψε τα θέματα που θα απασχολήσουν την επόμενη χρονιά του ΤΕΕ και τα οποία είναι:

- Η απασχόληση των διπλωματούχων μηχανικών. Θα προταθούν συγκεκριμένες παρεμβάσεις, που θα διαμορφωθούν σε συνεργασία με τους κλαδικούς συλλόγους.

- Το ζήτημα της ενέργειας. Μέσα στο 2009 θα πραγματοποιηθεί συνέδριο, με προσυνηδριακές εκδηλώσεις σε πόλεις της χώρας.

- Το 2009 θα αφιερωθεί στον πολεοδομικό σχεδιασμό της χώρας, προκειμένου να αναλυθούν σε βάθος

τα θέματα της αυθαίρετης δόμησης, της λειτουργίας των πολεοδομικών γραφείων, και στο ρόλο όσων ασχολούνται με τα υλικά και την πιστοποίηση κλπ.

- Το κτίριο του ΤΕΕ στην Αθήνα, αλλά και των άλλων κτιρίων που εκκρεμούν.

- Το θέμα των αμοιβών μελετών ιδιωτικών έργων.

- Η εκλογική διαδικασία που θα πραγματοποιηθεί για την ανάδειξη νέων οργάνων του ΤΕΕ.

- Τα καυτά θέματα της Παιδείας και των επαγγελματικών δικαιωμάτων.
- Η τροποποίηση των εξετάσεων

για την άδεια άσκησης επαγγέλματος, προκειμένου να δοθεί βαρύτητα στην εκπαίδευση των νέων γύρω από ζητήματα κανονισμών, προδιαγραφών κ.ά.

Στη συνέχεια της συνεδρίασης συζητήθηκε ο προϋπολογισμός του κράτους για το έτος 2009 και το σχετικό κείμενο παρατηρήσεων που κατατέθηκε στη Βουλή από τον πρόεδρο του ΤΕΕ. Οι μηχανικοί συμφώνησαν ότι πρόκειται για αντι-αναπτυξιακό προϋπολογισμό και ενέκριναν στην πλειοψηφία τους τα βασικά σημεία που κατέγραψε ο Γ. Αλαβάνος.

Παράλληλα, η Αντιπροσωπεία με ψήφισμά της εξέφρασε την αντίθεση

Η Αντιπροσωπεία του ΤΕΕ, ομόφωνα, καλεί τον Υπουργό Παιδείας να μην προωθήσει κανένα Προεδρικό Διάταγμα για τα επαγγελματικά δικαιώματα που σχετίζονται με τα δικαιώματα των διπλωματούχων μηχανικών, προτού

στην επιστημονική κοινότητα της χώρας, σε μια χρονική περίοδο εξαιρετικά δύσκολη.

Καλεί την ακαδημαϊκή κοινότητα, τα Περιφερειακά του Τμήματα, όλους τους συλλόγους των διπλωματούχων μηχανικών σε εγρήγορση,

νομιά των κατασκευών, των μελετών, των σχετικών υπηρεσιών και διεργασιών.

Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας έχει διαμορφώσει ολοκληρωμένη πρόταση. Είναι πρόταση για τη μεταρρύθμιση της τεχνικής παιδείας, για να μη λειτουργεί το σύστημα απονομής επαγγελματικών αρμοδιοτήτων σαν φούσκα. Πρόταση δίκαιη και ικανοποιητική για τους διπλωματούχους μηχανικούς, για τους τεχνολόγους μηχανικούς, για τους αποφοίτους μέσω των τεχνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, για τους εμπειροτέχνες.

Όλοι όσοι έχουν γνώσεις, δεξιότητες και απασχολούνται στο χώρο των τεχνικών έργων (από τους τεχνί-

τες έως τους διπλωματούχους μηχανικούς) πρέπει να έχουν διασφάλιση εισόδου στην απασχόληση, δικαίωμα πρόσβασης σε ένα σύγχρονο πλαίσιο επαγγελματικών δικαιωμάτων, δυνατότητα συμμετοχής σε διεπιστημονική και διατεχνική ομάδα.

Είναι αναγκαίος ο διάλογος, άμεσος και με συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης. Αυτός εξάλλου είναι ο τρόπος με τον οποίο το ΤΕΕ αισθάνεται ότι αξίζει να απαντήσει στη συστημική, και από τα πλέον επίσημα χείλη, διαστρέβλωση των θέσεών του και στην προσπάθεια να δημιουργηθεί διχαστικό - αποπροσανατολιστικό κλίμα ανάμεσα σε κατηγορίες εργαζομένων στον τεχνικό τομέα.

Ψήφισμα για τα Επαγγελματικά Δικαιώματα

προηγηθεί ένας ολοκληρωμένος διάλογος με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας.

Καλεί όλους τους συναρμόδιους Υπουργούς, του ΥΠΕΧΩΔΕ, του ΥΠΑΝ, του ΥΠΑΓΑΝ, να μη συμπράξουν σε ένα έγκλημα ενάντια

παρέμβαση και κινητοποίηση, ώστε να περιφρουρηθεί το δικαίωμα πρόσβασης και άσκησης του επαγγέλματος του μηχανικού σε όσους και σε όσο εύρος έχουν τις γνώσεις για να περιφρουρήσουν την ποιότητα, την ασφάλεια, την αισθητική και την οικο-

των μελών της στην προώθηση των ΠΔ για τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων των ΤΕΙ. Ενέκρινε τον απολογισμό και ισολογισμό του ΤΕΕ για το 2007, ενώ -με πρωτοβουλία του προέδρου της Αντιπροσωπείας, **Γ. Θεοδωράκη**- που αποδέχτηκε ο πρόεδρος του ΤΕΕ αποσύρθηκε ο προϋπολογισμός για το 2009 προκειμένου να επανέλθει σε επόμενη συνεδρίαση, με την ευρύτερη δυνατή στήριξη. Τέλος, αποφασίστηκε να υπάρξει έκτακτη συνεδρίαση για τα θέματα της Παιδείας και του Μητρώου Κατασκευαστών Ιδιωτικών Έργων, καθώς και άλλη, για την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου του ΤΕΕ.

Στην τελευταία συνεδρίαση της Αντιπροσωπείας παρέστησαν τα μέλη:

Θ. Αγγελίδης, Π. Αδαμάκης, Λ. Αθανασάκης, Π. Ακριτίδης, Ι. Αλαβά-

νος, Σ. Αλεξιάδης, Μ. Αλέπης, Α. Αμανατίδης, Α. Αναγνωστάκη, Γ. Αναγνωστάκης, Π. Αντιβαλίδης, Θ. Ασωνίτης, Λ. Αυγερίκος, Α. Αυγερινού, Ο. Βαγγελάτου, Κ. Βαλασίδης, Δ. Βασιλακόπουλος, Α. Βασιλειάδης, Δ. Βασιλειάδης, Ε. Βιρβίλη, Κ. Βλάσσης, Χ. Βλαχοκώστας, Ι. Βόρδος, Δ. Βωβός, Ι. Γαμβρίλης, Ε. Γιαμπουράς, Ι. Γιαννακόπουλος, Κ. Γιαννακόπουλος, Ν. Γκιώνης, Γ. Γρηγοριάδης, Α. Γρηγορόπουλος, Γ. Γρηγορόπουλος, Δ. Γρίβας, Μ. Δεμέστιχας, Δ. Διακίδης, Β. Διακομιχάλης, Σ. Διαμαντίδης, Κ. Διαμάντος, Γ. Δούγαλης, Θ. Δραγκιώτης, Ε. Δρακάκης, Η. Δρούλιας, Κ. Ζάμπας, Σ. Ζαννιάς, Γ. Ζερβάκης, Ν. Ζερβός, Ε. Ζουριδάκης, Ν. Ζωγανός, Π. Ηλιάδης, Γ. Ηλιόπουλος, Ι. Θεοδωράκης, Γ. Ιωαννίδης, Ν. Ιωνάς, Ε. Καλαβρός, Σ. Καμαριώτης, Σ. Καραβάς, Β. Καραβία, Γ. Καραγιάννης,

Α. Κατερίνη, Γ. Κατσαρός, Ν. Καφές, Ο. Κλουτσιανίτη, Ν. Κοϊμτσίδης, Β. Κοτρώνης, Α. Κοτσώνης, Κ. Κουρνήτης, Κ. Κρεμαλής, Θ. Κρητικός, Ι. Κυριακόπουλος, Σ. Κυριακόπουλος, Δ. Κωτούλας, Α. Λάμπρου, Γ. Λαχανάς, Μ. Λυδάκη, Κ. Μακέδος, Ν. Μακράκης, Χ. Μακρής, Ν. Μακρόπουλος, Ε. Μακρικόστας, Σ. Μαλακατέ, Γ. Μανσούρ, Χ. Μαραβέας, Γ. Μαραγκός, Γ. Μαρνέλλος, Ν. Μαρσέλλος, Α. Μοροπούλου, Θ. Μουγιόκου, Π. Μούνδουλας, Π. Μουρμούρης, Π. Μπαζιάνη, Γ. Μπαλαφούτας, Β. Μπαλαμίτσας, Ν. Μπανιάς, Π. Μπάτσου, Α. Μπέγκα, Δ. Μπογιατζής, Ε. Μπονατάκη, Α. Μπούμης, Β. Μπούρας, Χ. Μπούρας, Δ. Μπριλλάκης, Χ. Μιλωνάς, Α. Νόνας, Π. Ντζαμίλης, Ι. Ντούρος, Ρ. Ντώνας, Σ. Ξαρχάκου, Α. Ξενίδης, Ι. Οικονομίδης, Γ. Παπαδόπουλος, Θ. Παπαδόπουλος, Ι. Πα-

παδόπουλος, Ι. Παπαλεωνιδόπουλος, Θ. Πέρκα, Η. Πετρινίδης, Π. Πετρίδου, Δ. Πετρόπουλος, Π. Πιπτός, Α. Πρέσβελος, Α. Πρωτονοτάριος, Ι. Πρωτονοτάριος, Ο. Πυροβολάκης, Γ. Ρεκατσίνης, Α. Ριζόγιαννης, Π. Σαββίδου, Π. Σαμαράς, Ι. Σαμπράκου, Α. Σαφάκας, Π. Σγαρδέλης, Θ. Σεραφίδης, Χ. Σινάνης, Θ. Σκορδαλός, Μ. Σπηλιώτης, Χ. Σπίρτζης, Ε. Σπυράκη, Π. Στάμος, Γ. Σταμουλάκης, Γ. Στασινός, Γ. Στεργίου, Α. Στοϊμενίδης, Ν. Ταχιάος, Β. Τεντόμας, Γ. Τρουλινός, Γ. Τσακούμης, Ε. Τσέγκος, Α. Τσιμπούσης, Ι. Τσιάφης, Ε. Τσιμπλοστεφανάκης, Χ. Τσιώλη, Χ. Τσόγκας, Χ. Τσομπανίδης, Γ. Τσουκαλάς, Δ. Τσουρέκας, Α. Φίλιππας, Ι. Φούρκας, Μ. Φώλας, Ι. Φωτάκης, Χ. Φωτόπουλος, Μ. Χαμπάκης, Α. Χάρραρη, Ε. Χηράκη, Κ. Χουσιάδας, Η. Χρήστου.

Η Αντιπροσωπεία του ΤΕΕ, με βάση το κείμενο - μελέτη που κατέθεσε το Τεχνικό Επιμελητήριο στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, θεωρεί ότι:

1. Ο προϋπολογισμός, ανεξαρτήτως του αν οι προβλέψεις του υλοποιηθούν, εντείνει τις ανισότητες, μεταφέροντας πλούτο από τα χαμηλότερα προς τα υψηλότερα εισοδήματα.

2. Αυτό αφορά σε μέγιστο βαθμό τη συντριπτική πλειοψηφία των μη-

ρτιστοποιούνται οι φορολογικές κλίμακες,

3. Οι επιλογές που γίνονται, δεν στηρίζουν αναπτυξιακές επιλογές. Κραυγαλέα περίπτωση, σε αντίθεση με τις επιλογές των αναπτυγμένων χωρών, είναι η μείωση του Προγράμματος Επενδύσεων. Η επιλογή να μειωθούν οι φορολογικοί συντελεστές, με τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί, δεν φαίνεται να οδηγεί σε αύξηση των επενδύσεων.

4. Ο προϋπολογισμός έχει τα

σου όρου των χωρών της ΕΕ.

6. Έτσι με τις προβλέψεις του προϋπολογισμού διασφαλίζονται μόνο ελάχιστα μεγάλα σχήματα, που δραστηριοποιούνται στο χώρο των κατασκευών.

7. Δε διαφαίνεται μια τάση αναίρεσης των μεγάλων περιφερειακών ανισοτήτων.

8. Οι προβλέψεις για έργα μέσω ΣΔΙΤ και παραχωρήσεων, εκτός του ότι είναι πολύ πέραν των ανεκτών, είναι ιδιαίτερα επισφαλείς, σε

10. Το πιο σημαντικό ίσως είναι ότι κανένα συμπέρασμα δεν φαίνεται να έχει εξαχθεί από τις αποτυχίες στη διαχείριση των προηγούμενων ΚΠΣ. Στον τρίτο χρόνο υλοποίησης του ΕΣΠΑ, τα διαχειριστικά θέματα φαίνεται ότι δεν έχουν επιλυθεί, ότι είναι τόσο μεγάλα, ώστε να απαιτείται απόλυτη κινητοποίηση για να μη θεωρήσουμε ότι ήδη έχουμε τη μήτρα της επόμενης γενιάς σκανδάλων.

Θα πρέπει να υπάρξουν θαρραλέες αλλαγές τόσο στο σκέλος των εσόδων, όσο και στο σκέλος των δαπανών του προϋπολογισμού. Να υλοποιηθούν έργα υποδομών, έργα πράσινης τεχνολογίας. Να ενισχυθεί η Δημόσια Διοίκηση. Να υπάρξει ορθή διαχείριση, που να αποτελεί εγγύηση για να παραχθούν έργα μικρής, μεσαίας και μεγάλης κλίμακας. Να ενισχυθούν οι προβλέψεις για την Παιδεία, την Υγεία, την κατοικία, τα κοινωνικά δικαιώματα. Να στηριχθεί κάθε προσπάθεια ενίσχυσης των μικρών εισοδημάτων. Η διεύρυνση της φορολογικής βάσης να γίνει προς την κατεύθυνση όπου απορρέουν τα μεγάλα εισοδήματα, αλλά και μιας απασχόλησης που θα οδηγεί στην αύξηση των φορολογικών εσόδων.

Απόφαση της Αντιπροσωπείας για τον Προϋπολογισμό του κράτους, έτους 2009

χανικών, ελεύθερων επαγγελματιών και μισθωτών. Η ανικανότητα του κράτους να δημιουργήσει ικανούς μηχανισμούς αποτίπωσης του εισοδήματος και είσπραξης των προβλεπόμενων φορολογικών εσόδων, του μεγάλου μέγεθους της παραοικονομίας, δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο φορολόγησης των εισοδημάτων από μηδενική βάση, σε ένα κλάδο που επιδεινώνονται ραγδαία οι συνθήκες απασχόλησης. Από την άλλη οι μισθωτοί διπλωματούχοι μηχανικοί κλήθηκαν μέσα στο 2008 να καταβάλουν μεγαλύτερες ασφαλιστικές εισφορές, ενώ βλέπουν να μην τιμα-

καρκτηριστικά αυτά γνωρίσματα που κυκλικά αποτυπώνονται σε προεκλογικές χρονιές. Αυτό προκύπτει τόσο από την προηγούμενη επιλογή, όσο και από την αύξηση του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ.

5. Το τελευταίο θα ήταν θετικό αν πράγματι οδηγούσε σε μελέτες και έργα που θα απασχολούσαν το δυναμικό των μικρών και μεσαίων μελετητικών και κατασκευαστικών σχημάτων. Δεν προκύπτει αυτό, όμως, κυρίως γιατί η Δημόσια Διοίκηση δεν ισχυροποιείται, παρ' ότι οι δαπάνες γι' αυτήν είναι, ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, αρκετά χαμηλότερες του μέ-

για περίοδο μεγάλης χρηματοοικονομικής κρίσης. Αν, όμως, υλοποιηθούν, θα δημιουργήσουν σωρευτικό πρόβλημα πρόβλεψης υλοποίησης νέων έργων στους προϋπολογισμούς των επόμενων χρόνων.

9. Η πρόβλεψη για μικρή χρηματοδότηση έργων συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΣΠΑ, σχεδόν μαθηματικά οδηγεί στο συμπέρασμα ότι και πόροι θα χαθούν σε αυτή την κρίσιμη περίοδο και θα επιλεγούν έργα που δεν θα συμβάλουν στην ανατροφοδότηση της ελληνικής οικονομίας.

Τα επαγγελματικά δικαιώματα και η διάρθρωση της Τεχνικής Παιδείας

Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας είναι πολιτικός και κοινωνικός φορέας και τάσσεται υπέρ της κατοχύρωσης των επαγγελματικών δικαιωμάτων όλων όσοι απασχολούνται στον τεχνικό τομέα. Από τον εμπειροτέχνη, τον απόφοιτο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τον απόφοιτο των ΙΕΚ, των ΤΕΙ, της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Όλοι έχουν έναν υπεύθυνο ρόλο, όλοι μπορούν να ασκήσουν ένα επάγγελμα με ενδιαφέρον και λογική κοινωνικής προσφοράς, όλοι καλούνται να συνεργαστούν στο πλαίσιο ομάδας μελέτης και έργου.

Η πρόσβαση στην εργασία δεν έχει ως βασική προϋπόθεση την κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων, αλλά την ύπαρξη εργασίας.

Στην Ελλάδα, οι ενεργοί διπλωματούχοι μηχανικοί είναι 102.018 σε πληθυσμό 11.120.000 (0,89%). Στην Ιταλία: 190.000/58.093.000 (0,33%). Στην Ισπανία: 65.000/43.064.000 (0,150%). Στην Πορτογαλία: 31.000/10.495.000 (0,28%). Στη Γαλλία: 160.000/64.473.000 (0,25%). Στη Γερμανία: 250.000/82.689.000 (0,30%). Στο Ηνωμένο Βασίλειο: 260.000/59.668.000 (0,44%).

Οι διπλωματούχοι μηχανικοί στην Ελλάδα είναι ένας στους 47 ενεργούς εργαζομένους. Αποτελούν περίπου το 2,5% του ενεργού πληθυσμού της χώρας. Η ετεροαπασχόληση ξεπερνά το 20%. Ο χρόνος πρόσβασης στην εργασία αυξάνεται σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Η παραβίαση των όρων των συλλογικών συμβάσεων, που τους αφορούν, επίσης. Το πρόγραμμα των δημόσιων έργων μειώνεται δραματικά. Σύμφωνα με το προσχέδιο του προϋπολογισμού περιορίζεται σε ύψη που είχαν να εμφανιστούν από τη

δεκαετία του 1950. Οι οικοδομικές εργασίες βρίσκονται σε μεγάλη πτώση. Η Βιομηχανία σε πτώση. Οι ΣΔΙΤ δεν αποτελούν σοβαρή εναλλακτική λύση απασχόλησης. Πέραν όμως των συγκυριακών, μεγαλύτερη σημασία έχουν οι πιο σταθεροί δείκτες, που αποδεικνύουν αυτό που όλοι διαισθανόμαστε. Ο τεράστιος αριθμός των διπλωματούχων Μηχανικών δεν είναι συνέπεια μιας αναπτυσσόμενης οικονομίας, ούτε έστω της προσδοκίας της.

Η Ελλάδα: - Ως προς την ανταγωνιστικότητα και όσον αφορά τη διεθνή κατάταξη της, **από την 33η θέση που βρισκόταν το 2002, κατρακύλησε στην 65η θέση το 2007.** Η «αγορά» έχει ανάγκη, αλλά δεν έχει κίνητρα γι' αυτό από κανόνες, που προωθούν την τεχνολογική ανταγωνιστικότητα και επιβραβεύουν αυτούς που επενδύουν στο ανθρώπινο δυναμικό, στις νέες τεχνολογίες και στην καινοτομία. Κύριο ζήτημα αποτελεί η αξιοποίηση των επιστημόνων και των μηχανικών, οι οποίοι υπάρχουν και αποτελούν ένα από τα καλύτερα ανταγωνιστικά μας πλεονεκτήματα, αλλά δεν αξιοποιούνται.

- Ως προς την

Η ώθηση σε μια κορεσμένη αγορά τεχνικών άλλων εκπαιδευτικών προσόντων αποτελεί ολέθριο οικονομικό αλλά και παιδαγωγικό σφάλμα

Η παραγωγή τεχνικών στη χώρα μας είναι στρεβλή. Η δομή των τεχνικών επαγγελμάτων δεν έχει πυραμιδική μορφή, τείνει προς μορφή κλεψύδρας. Δεκάδες χιλιάδες στην

κορυφή των επαγγελματικών δικαιωμάτων. Σε αυτά θέλει η κυβέρνηση να ωθήσει και τους 27.000 τεχνολόγους μηχανικούς, με σειρά σχεδίων ΠΔ. Τις ίδιες προσδοκίες καλλιέργει τώρα και στους αποφοίτους των κολεγίων. Φαινόμενα στρέβλωσης διατρέχουν όλη την κλίμακα.

Τα ΙΕΚ παράγουν ειδικότητες που δεν έχει ανάγκη η «αγορά».

παραγωγικότητα και όσον αφορά τη σχέση παραγωγικότητας ανά εργαζόμενο και ανά ώρα εργασίας, σε επίπεδο ΕΕ, **βρίσκεται στην προτελευταία θέση, με ποσοστό 72,22%.** Η χώρα μας καταφέρνει να ξεπεράσει μόνο την Εσθονία. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι η ανταγωνιστικότητα στην Ελλάδα δεν είναι υγιής, εφόσον δεν στηρίζεται στην τεχνολογία, την καινοτομία, την οργάνωση της παραγωγής και των υπηρεσιών, το μορφωτικό επίπεδο των εργαζομένων κλπ. Ετσι, ίσως, εξηγείται και το **ελληνικό παράδοξο της απασχόλησης**, όπου η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στον ΟΟΣΑ που το ποσοστό ανεργίας είναι μεγαλύτερο μεταξύ των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από αυτό μεταξύ των αποφοίτων υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

- Ως προς την ψηφιακή ετοιμότητα, η Ελλάδα, διεθνώς, **από την 42η θέση που βρισκόταν το 2002 κατρακύλησε στην 56η θέση το 2007.** Όπως επισημαίνεται στην έρευνα, στα ισχυρά

Αντίθετα, ειδικεύσεις που είναι αναγκαίες, δεν περιλαμβάνονται στα προγράμματα των ΙΕΚ. (Συνολικά, μόνο από τα δημόσια ΙΕΚ, το 2006 είχαν αποφοιτήσει 98.500 άτομα. Τα δύο τελευταία χρόνια, στα ιδιωτικά ΙΕΚ παρατηρείται προτίμηση σε ειδικότητες που σχετίζονται με την Πληροφορική. Στα δημόσια ΙΕΚ οι πιο δημοφιλείς ειδικότητες είναι ο τεχνικός εφαρμογών Πληροφορικής και ο τεχνικός τεχνολογίας Internet.)

σημεία της Ελλάδας είναι το ποσοστό των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η διαθεσιμότητα μηχανικών κ.ά.

- Ως προς την τουριστική ανάπτυξη, σύμφωνα με την τελευταία έρευνα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, κατατάσσεται στην 22η θέση στο γενικό πίνακα ανταγωνιστικότητας. **Σύμφωνα, όμως, με το δείκτη «ανθρώπινο δυναμικό», η χώρα κατατάσσεται στην 43η θέση.** Είναι προφανές ότι οι εξασφαλισμένες, άμεσες αποπορευτικές σε μακροπρόθεσμα σχέδια ή στην αξιοποίηση επιστημόνων και εξειδικευμένου προσωπικού.

- Ως προς την ποιότητα των θέσεων εργασίας, δείκτης που σχετίζεται με το γνωστικό επίπεδο των απασχολουμένων, η Ελλάδα είναι μακράν τελευταία στην ΕΕ των «15» (έρευνα ELNEP 2008).

Τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ) και οι Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ), που από το σχολικό έτος 2006/07 αντικαθιστούν σταδιακά τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ), έχουν πολλά προβλήματα. Οι μαθητές που αποφοιτούν για πρώτη φορά φέτος δεν γνωρίζουν τι επαγγελματικά δικαιώματα έχουν οι ειδικότητες που επέλεξαν. Σύμφωνα με μελέτη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, οι απόφοιτοι των ΤΕΛ και των ΤΕΕ έχουν μεγάλη απορροφησιμότητα. Ωστόσο, κάτω από το 20% των αποφοίτων απασχολούνται στους τομείς όπου έχουν εξειδικευτεί. ▶

Το παράδειγμα των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων των ΤΕΙ

Σε όλη την Ευρώπη η τάση των σχολών από τις οποίες αποφοιτούν διπλωματούχοι μηχανικοί είναι να αυξάνουν τα χρόνια σπουδών. Υπάρχουν σχολές με 4, 5 ή 6 χρόνια σπουδών. Αυτές των 4 χρόνων παράγουν εξειδικευμένους μηχανικούς σε ένα στενό πεδίο γνώσεων, που, όμως, οι παραγωγικές δυνατότητες ή η διεθνής εμβέλεια της χώρας τούς εγγυάται την απασχόληση. Στην Ελλάδα αυτό δεν μπορεί να συμβεί. Τα πέντε χρό-

νια ενιαίων σπουδών είναι προϋπόθεση.

Δεν μπορούν, κατά συνέπεια, να υπάρχουν ΤΕΙ της Ανώτατης Εκπαίδευσης που να παράγουν μηχανικούς αντίστοιχους των Πολυτεχνικών Σχολών. Οι απόφοιτοί τους, πέρα από το πρόβλημα της απασχόλησης, θα αντιμετωπίσουν το καθόλου αμελητέο πρόβλημα της σύγκρουσης συνθηκών εργασίας με προσδοκίες που τους καλλιεργήθηκαν στη Σχολή τους.

Αυτά τα ΤΕΙ ή θα πρέπει να γίνουν κανονικές πολυτεχνικές σχολές με τις προϋποθέσεις που οι πολυτεχνικές σχολές λειτουργούν (χρόνια, κα-

θηγητές, εργαστήρια, χρηματοδότηση), ή θα πρέπει να επανέλθουν στη λογική παραγωγής ανώτερων στελεχών εφαρμογής ή θα πρέπει να κλείσουν.

Δεν μπορούν, σε καμιά περίπτωση, να προσδιοριστούν επαγγελματικά δικαιώματα, που σχετίζονται άμεσα με την ασφάλεια των κατασκευών και των παρεχόμενων υπηρεσιών, με βάση τις σπουδές σε ΤΕΙ, που δεν υπάρχουν παρά μόνο στα χαρτιά, και αυτά να δοθούν αναδρομικά σε όλους όσοι έχουν αποφοιτήσει από ΤΕΙ ανώτερης εκπαίδευ-

σης, από ΚΑΤΕΕ, από ΚΑΤΕ, από μέσες σχολές που έχουν ισοτιμηθεί με αυτά.

Οι τεχνολόγοι μηχανικοί έχουν επαγγελματικά δικαιώματα. Αν θα μπορούσαμε να τα ποσοτικοποιήσουμε με βάση τις πραγματικές δυνατότητες για απασχόληση, έχουν περίπου το 85% των δικαιωμάτων των διπλωματούχων μηχανικών. Θέλουν αναθεώρηση, όπως ακόμα μεγαλύτερη χρειάζεται για ορισμένες ειδικότητες διπλωματούχων μηχανικών.

Το επιστημονικό δυναμικό της χώρας είναι πλούτος που υποσκάπτεται σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες

Σε όλες τις οικονομικές μελέτες διεθνών ή ελληνικών οργανισμών, επισημαίνεται ότι ο μεγαλύτερος πλουτοπαραγωγικός πόρος της Ελλάδας, παράλληλα με τον τουρισμό και με τη ναυτιλία, είναι το επιστημονικό της δυναμικό, ο αριθμός και το επίπεδο των διπλωματούχων μηχανικών της, ειδικότερα. Το ΥΠΕΠΘ υ-

ποσκάπτει συστηματικά αυτόν τον πλούτο.

Σύμφωνα με έκθεσή του, ο ΟΟΣΑ **κατατάσσει την Ελλάδα στην 33η θέση**, ως προς τις δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση, με μέσο όρο των 34 χωρών - μελών του Οργανισμού το 5,6% επί του ΑΕΠ. Ενδεικτικό αποτελεί το γεγονός ότι οι δαπάνες ανά φοιτητή της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα **θα έπρεπε να αυξηθούν κατά 48%**, προκειμέ-

νου να φθάσουν το επίπεδο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat οι κρατικές δαπάνες για την εκπαίδευση, ως ποσοστό του ΑΕΠ, την τελευταία 20ετία κινούνται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα δαπανά μόλις το 40,7% του μέσου όρου της ΕΕ ανά φοιτητή, ενώ η προτελευταία Ισπανία το 69,4%. Στις πρώτες θέσεις βρί-

σκονται η Σουηδία (167,3%), η Ολλανδία (159%) και η Αυστρία (147,5%). Οι μέσες ετήσιες κρατικές δαπάνες ανά φοιτητή στην ΕΕ είναι υπερδιπλάσιες των αντίστοιχων ελληνικών. Η Ευρώπη δαπανά ετησίως κατά μέσο όρο 7.400 ευρώ ανά φοιτητή, ενώ η Ελλάδα είναι ουραγός, με 3.340 ευρώ.

Οι δαπάνες ανά σπουδαστή σε ΤΕΙ είναι τουλάχιστον πέντε φορές κάτω. Και δεν συζητείται το επίπεδο για τα κολλέγια.

Μεταρρύθμιση συνολική σε όλες τις βαθμίδες της τεχνικής εκπαίδευσης. Τα Επαγγελματικά Δικαιώματα να ρυθμίζονται από τους καθ' ύλην αρμοδίου

Το ΤΕΕ δεν μπορεί να δεχθεί ως μοιραίο, αναπότρεπτο πεπρωμένο, τις στρεβλώσεις που υπάρχουν. Υπάρχει μια λογική σειρά:

1. Εκτίμηση των αναγκών σε επιστημονικό και τεχνικό δυναμικό, σε ικανό βάθος χρόνου.

2. Διαμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος με βάση τις

παραπάνω εκτιμήσεις.

3. Προσδιορισμός των επαγγελματικών δικαιωμάτων.

Το Υπουργείο Παιδείας συστηματικά παρακάμπτει αυτήν την πορεία και προσπαθεί να υπηρητήσει τρεις στόχους: Να δικαιώσει την ύπαρξη όσων σχολών υφίστανται ή και ιδρύονται με σκοπιμότητες πέραν των αναγκών της Παιδείας και της ανάπτυξης που έχει ανάγκη η χώρα μας. Να μειώσει τις δημόσιες δαπάνες για την Παιδεία. Να ικανοποιήσει στόχους που διαμορφώνονται μακράν και πέραν της Ελλάδας, που ταιριάζουν στις επιδιώξεις και στη δομή άλλων

χωρών της ΕΕ, παρά τις προβλέψεις της Συνθήκης της Ρώμης ότι η Παιδεία είναι εθνική υπόθεση.

Στρέφει την προσοχή του, σχεδόν αποκλειστικά, στα επαγγελματικά δικαιώματα, τα οποία τα προσδιορίζει με γραφειοκρατική λογική, ερήμην των παραγωγών, των παραγωγικών αναγκών και των αναπτυξιακών προσδοκιών. Τα ουσιαστικώς αρμόδια Υπουργεία, από την άλλη, περιορίζονται στο ρόλο της αποδοχής ή της καθυστέρησης των προτάσεων του ΥΠΕΠΘ. Την ίδια στιγμή, τα ΝΠΔΔ, όπως, για παράδειγμα, το ΤΕΕ, κατά νόμο σύμβουλοι της νομοθετούσας αρχής, αντιμετωπίζονται από το Υπουργείο Παιδείας (και όχι μό-

νο) ως «οι φορείς της συντήρησης και του αποκλεισμού μεγάλων κατηγοριών επαγγελματιών από την αγορά».

Δεν είναι κύριος στόχος μας ο έλεγχος, αλλά η υποβολή προτάσεων. Η πρότασή μας είναι να αντιμετωπιστεί ενιαία ο χώρος της τεχνικής παιδείας. Να υπάρχει μια κοινή ομάδα παραγωγικών υπηρεσιών, ΥΠΕΠΘ, ΤΕΕ και εκπροσώπων των παραγωγών, που θα εισαγείται για τη δομή της, η οποία θα πρέπει να έχει δυναμικά χαρακτηριστικά. Αντίστοιχη ομάδα, που μπορεί να ξεκινήσει άμεσα για όσους έχουν ήδη αποφοιτήσει, θα πρέπει να μελετήσει τα επαγγελματικά δικαιώματα.

Οι ψηφιακές τεχνολογίες, οι ευρυζωνικές συνδέσεις και οι πράσινες τεχνολογίες είναι τα εργαλεία που θα αλλάξουν στο άμεσο μέλλον τη ζωή των πολιτών, συμβάλλοντας κυρίως στον περιορισμό των μετακινήσεων και, επομένως, στην εξοικονόμηση ενέργειας και στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Πράσινες Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Αυτά τονίστηκαν από τους διακεκριμένους ειδικούς επιστήμονες που συμμετείχαν στην ημερίδα «Πράσινες Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Green ICT): από τη Θεωρία στην Πράξη», η οποία διοργανώθηκε από το ΤΕΕ και το Τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (e-TEE) και πραγματοποιήθηκε στο Αμφιθέατρο του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Στόχος της ημερίδας ήταν η διερεύνηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), αλλά και οι πρακτικές αντιμετώπισής τους, με την καθιέρωση και εφαρμογή πράσινων ΤΠΕ στην Ελλάδα, με βάση τις διεθνείς πρακτικές και το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης στο πλαίσιο των αντίστοιχων πρωτοβουλιών, τις υπάρχουσες συνθήκες και τις νέες υποδομές, όπως αυτές διαμορφώθηκαν στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ και σχεδιάζονται στο ΕΣΠΑ 2008-2013, την αποδοχή και την εφαρμογή από την πλευρά των επιχει-

ρήσεων και της πολιτείας των πράσινων ηλεκτρονικών εφαρμογών και υπηρεσιών, καθώς και τις πρωτοβουλίες και το σχέδιο δράσης που αναπτύσσει το e-TEE για το σκοπό αυτό.

Ειδικότερα, όπως τόνισε ο **Ίβαν Σάδερλαντ**, Σύμβουλος στο Τμήμα Πολιτικής Τυποποίησης Τηλεπικοινωνιών της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών (ITU), στο άμεσο μέλλον θα χρειαζόμαστε λιγότερο κλιματισμό έως καθόλου, θα τροποποιήσουμε τον κώδικα ενδυμασίας μας και θα ζούμε σε «πράσινα» κτίρια, θα μειώσουμε τα ταξίδια για επαγγελματικούς λόγους, αφού θα λειτουργούν οι τηλεδιασκέψεις και θα αυξηθεί η τηλε-εργασία, θα καταργηθούν τα έντυπα, όπως οι λογαριασμοί, ενώ οι συνεδριάσεις θα γίνονται χωρίς χαρτιά. Αυτές είναι μερικές μόνον από τις προβλέψεις του προγράμματος της ITU «Κλίμα 2010».

Στο ίδιο κλίμα κινήθηκε και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής **Κυριάκος**

Μητσotάκης, ο οποίος τόνισε ότι οι νέες τεχνολογίες επικοινωνιών και πληροφορικής μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο στην εξοικονόμηση ενέργειας και στο πράσινο μοντέλο ανάπτυξης. Βρισκόμαστε, είπε, στην αφετηρία μεγάλης τεχνολογικής επανάστασης. Χρειάζονται πολιτικές επιλογές και πρωτοβουλίες για να ενσω-

μαστωθούν στην καθημερινότητα.

Η ευαισθητοποίηση ως προς τις «Πράσινες Τεχνολογίες», είπε ο Πρόεδρος του ΤΕΕ, απλώνεται σε όλους τους πολίτες με ταχύτητα χαμηλότερη από την εξέλιξη της τεχνολογίας, η οποία σε μεγάλο βαθμό έχει συμβάλει στην περιβαλλοντική επιβάρυνση. Οφείλουμε να ζήσουμε με τις νέες, καθαρές τεχνολογίες, είπε ο κ. Αλαβάνος και σε αυτό αποβλέπει η σημερινή ημερίδα.

Στην περίοδο της οικονομικής κρίσης που διανύουμε, οι χώρες στρέφονται στην ενίσχυση των πράσινων τεχνολογιών και των περιβαλλοντικών παρεμβάσεων, αλλά ο προϋπολογισμός της Ελλάδας για το 2009 βρίσκεται στην εντελώς αντίθετη κατεύθυνση.

Το e-TEE, που μαζί με το ΤΕΕ συνδιοργανώνουν την ημερίδα, έχει σκοπό να εκφράζει τις θέσεις του ΤΕΕ πιο συστηματικά, αλλά θα πρέπει ως δεύτερο στόχο του να συσπειρώσει τους επιστήμονες

Με το βλέμμα στο μέλλον

ματωθούν στην καθημερινότητα.

Την έναρξη της ημερίδας κήρυξε ο Πρόεδρος του ΤΕΕ **Γιάννης Αλαβάνος**, ο οποίος αναφέρθηκε στη βράβευση του Έλληνα Επιτρόπου για το Περιβάλλον **Σταύρου Δήμα**, γεγονός που -όπως είπε- είναι ιδιαίτερα θετικό για μια χώρα που έχει προβλήματα περιβάλλοντος. Η βράβευση, εκτός από την τιμή που αποτελεί για τη χώρα, μπορεί να συμβάλει στην

της **ΒΑΣΩΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ**

του χώρου, ανεξάρτητα αν είναι μηχανικοί. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να ιδρύσουμε άλλο Επιμητήριο που θα αποδομήσει το TEE, αλλά καταβάλλουμε προσπάθειες ώστε να εκφράζονται όλοι οι επιστήμονες της Πληροφορικής. Η συνεργασία του TEE με το υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, αν και παρουσιάζει προβλήματα στον τομέα των μεταφορών, είναι καλή στον τομέα της τεχνολογίας και της πληροφορικής και πιστεύουμε ότι θα ενισχυθεί στο άμεσο μέλλον, είπε ο Πρόεδρος του TEE, υπογραμμίζοντας ότι η ημερίδα μπορεί να αποτελέσει πλατφόρμα διαλόγου των στελεχών της αγοράς, πολιτικών και εκπροσώπων του ιδιωτικού τομέα.

Χαιρετισμό απηύθυνε ο Καθηγητής **Βασίλης Ασημακόπουλος**, Ειδικός Γραμματέας Ψηφιακού Σχεδιασμού του υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, ο οποίος επισήμανε ότι οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, τοποθετούνται επιτέλους στο επίκεντρο των πολιτικών και των προσπαθειών για το περιβάλλον. Πριν μερικά χρόνια, η συσχέτιση θα ακουγόταν περίεργη.

Η φετινή «CeBIT» (4-9 Μαρτίου 2008 – Ανόβερο), η μεγαλύτερη ίσως έκθεση για τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών στην Ευρώπη, είχε ως βασικό θέμα τις πράσινες τεχνολογίες. Εκεί διατυπώθηκε πως η ενεργειακή κατανάλωση που σχετίζεται με την πληροφορική αγγίζει ετησίως περίπου το 2% των εκπομπών CO₂, δηλαδή είναι ισοδύναμο με το να έκανε κάθε άνθρωπος στον πλανήτη ένα υπερατλαντικό ταξίδι με αεροπλάνο το χρόνο. Τόσες είναι οι εκπομπές CO₂ που αντιστοιχούν.

Την ίδια στιγμή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Μάιο του 2008 για πρώτη φορά τοποθέτησε την πράσινη πληροφορική μεταξύ των πολιτικών της. Και ήδη ενεργοποιήθηκε, ώστε οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών να συμβάλλουν στη μείωση των εκ-

πομπών ρύπων με συστήματα διαχείρισης της κατανάλωσης ενέργειας. Η Ευρώπη, πρωτοπόρος στον τομέα, ελπίζει τα επόμενα χρόνια να διαχειριστεί καλύτερα τη σπατάλη ενέργειας, που οφείλεται κατά 40% στα συστήματα φωτισμού, θέρμανσης, ψύξης κλπ. κτιρίων.

Υπάρχουν ήδη μεγάλα δίκτυα από Data Centers καταμελημένα παγκοσμίως, που γίνονται «πράσι-

ριοχές που είναι ημέρα, ώστε να αξιοποιείται η ηλιοφάνεια! Αυτό είναι ένα ενδιαφέρον παράδειγμα, που αποδεικνύει πως η πράσινη πολιτική δεν είναι ανάγκη να οδηγείται μόνο από περιβαλλοντικές ευαισθησίες. Μπορεί κάλλιστα να συνδυάζεται με καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό.

Αυτές οι διαστάσεις της πράσινης πληροφορικής, δηλαδή συ-

στην εξοικονόμηση ενέργειας που προσφέρει η πληροφορική επιδείχ κάποιιο εργαζόμενοι μπορούν χάρη στο Διαδίκτυο να δουλεύουν σπίτι τους και δεν μετακινούνται. Τα περιβαλλοντικά οφέλη από αυτή τη μείωση μετακινήσεων, κάνουν την πληροφορική εξορισμού πράσινη, εκεί όπου υπάρχει δυνατότητα για απομακρυσμένη εργασία.

Ο ομιλητής υπογράμμισε ότι υπάρχουν σε επίπεδο πόλεων, τεχνολογικές λύσεις που θα μπορούσαν να εξοικονομήσουν ενέργεια σε δημόσια κτίρια, σε σπατάλη εργατοωρών και μετακινήσεων για παραδοσιακές εργασίες που μπορούν να γίνουν εξ αποστάσεως (όπως, π.χ., να μετακινούνται υπάλληλοι για να καταγράφουν τι λένε οι μετρητές νερού για παράδειγμα!) και τόσα άλλα.

Προσωπικά πιστεύω, είπε, ότι η πράσινη πληροφορική έχει να προσφέρει πολλά αν προσεγγισθεί στο επίπεδο της πόλης. Το κεφάλαιο «Πράσινη πληροφορική» μόλις άνοιξε στην πρώτη του σελίδα για ολόκληρη την Ευρώπη, πριν μερικούς μήνες, είπε. Στο εξής, θα αποτελεί μέρος των πολιτικών για την ψηφιακή ανάπτυξη. Δεν υπάρχουν εύκολες απαντήσεις, ούτε εύκολες εφαρμογές της πράσινης πληροφορικής. Ένα όμως είναι σίγουρο: Στα επόμενα χρόνια, δεν υπάρχει τρόπος να γίνει ο κόσμος περισσότερο «πράσινος», χωρίς τη συμβολή των τεχνολογιών πληροφορικής.

Ο Γενικός Γραμματέας Επικοινωνιών του υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, **Γιώργος Αναστασόπουλος**, στο χαιρετισμό του τόνισε, μεταξύ άλλων, ότι το υπουργείο δίδει μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και έκανε εκτενή αναφορά στο πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης του υπουργείου, ιδιαίτερα στις δράσεις για την ενίσχυση της ανακύκλωσης ηλεκτρονικών υπολογιστών και διάθεσης των μεταχειρισμένων Η/Υ σε

να» όχι τόσο λόγω φιλοσοφίας ή «περιβαλλοντικής συνείδησης», αλλά επειδή τα ενεργειακά κόστη λειτουργίας που εξοικονομούνται είναι τεράστια. Και ήδη χρησιμοποιούν φωτοβολταϊκά συστήματα. Και μάλιστα, τώρα τελευταία κάνουν διαχείριση υπολογιστικού φόρτου (load balancing), με τέτοιο τρόπο ώστε να επιβαρύνονται κάθε φορά τα data centers που βρίσκονται σε πε-

στήματα για διαχείριση και εξοικονόμηση ενέργειας, φωτισμού κλπ., συζητώνται ήδη πολύ και εφαρμόζονται ήδη.

Βλέποντας τη θετική πλευρά της πληροφορικής, ο ομιλητής ανέφερε ότι ακόμη και το ενεργοβόρο datacenter που βρίσκεται εγκατεστημένο στα κεντρικά γραφεία της «Google», ισχύος 1,6 Megawatt είναι σχεδόν τίποτα, μπροστά

Ιδρύματα και ΜΚΟ. Αναφερόμενος στο μεγάλο έργο που προγραμματίζει το ΥΜΕ για τη δημιουργία δικτύου οπτικών ινών στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη και σε 50 ακόμη πόλεις της Ελλάδας, τόνισε ότι θα σχεδιαστεί και θα κατασκευαστεί με σεβασμό προς το περιβάλλον. Τέλος, ανέφερε ότι το ΥΜΕ θα προχωρήσει στην υλοποίηση των προτάσεων του e-ΤΕΕ για την ανάληψη κοινών δράσεων.

Ο Πρόεδρος του e-ΤΕΕ, **Μανόλης Γιαμπουράς**, από την πλευρά του υπογράμμισε ότι σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης, η ανάδειξη θεμάτων που σχετίζονται με το Περιβάλλον, μπορεί να φαντάζει περιττή «πολυτέλεια». Όμως η αξιοποίηση των ΤΠΕ αφορά άμεσα στην οικονομία και στην εξοικονόμηση ενέργειας. Η ημερίδα θέλει να αναδείξει τους τρόπους με τους οποίους ο ίδιος ο κλάδος των ΤΠΕ μπορεί να γίνει πιο φιλικός με το περιβάλλον και να αξιοποιηθεί για την αντιμετώπιση θεμάτων περιβάλλοντος.

Είναι αλήθεια ότι η χώρα μας, πρόσθεσε, δε διακρίνεται στην αποτελεσματική ενεργοποίησή της σε θέματα νέων τεχνολογιών, περιβάλλοντος και στον επιτυχή συντονισμό δράσεων που εμπλέκουν πολλούς φορείς και υπουργεία.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο το Τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών του ΤΕΕ (το e-ΤΕΕ), ανέλαβε την πρωτοβουλία, να ευαισθητοποιήσει, να προτείνει και να ενεργοποιήσει όλους τους εμπλεκόμενους σε μια συντονισμένη δράση για τις «πράσινες» ΤΠΕ. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η παρούσα ημερίδα. Ήδη:

- Έχουμε εκδώσει, με την υποστήριξη του ΥΜΕ, έναν πρακτικό οδηγό για πράσινη χρήση των ΤΠΕ από τους πολίτες, ο οποίος διανεμήθηκε σε εκθέσεις και σε εκ-

δηλώσεις στις οποίες συμμετείχε το e-ΤΕΕ.

- Δημιουργήσαμε το δικτυακό τόπο www.greenict.gr με στόχο την ευαισθητοποίηση και τη δημιουργία ενός ελληνικού σημείου αναφοράς για τα θέματα πράσινων ΤΠΕ.

- Οργανώσαμε, το Μάιο του 2008, την ημερίδα για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην πρόληψη και την αντιμετώπιση πυρκαγιών και φυσικών καταστροφών.

- Προχωρήσαμε σε μια πρώτη κίνηση ευαισθητοποίησης των παιδιών σε θέματα πράσινων ΤΠΕ, με το διαγωνισμό ζωγραφικής που διοργανώσαμε (και τα αποτελέσματά του τα βλέπετε στην παρουσίαση πίσω μου).

- Αποστείλαμε επιστολή προς τον υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών, με μια σειρά προτάσεων και πρωτοβουλιών σε θέματα πράσινων ΤΠΕ.

Ο ομιλητής έκανε συγκεκριμένες άμεσες προτάσεις, για το πού μπορεί να συμβάλει το e-ΤΕΕ και οι επιστήμονες ΤΠΕ.

- Στην αποτίμηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος που συνδέεται με τις ΤΠΕ και το οικονομικό όφελος από παρεμβάσεις αξιοποίησης των ΤΠΕ ανά τομέα, σε συνεργασία με το Παρατηρητήριο για την ΚΤΠ.

- Στη συγκρότηση, ενδεχομένως από κοινού με το ΥΜΕ, ομάδας για δημιουργία «πράσινης» βίβλου (green paper) για τις προμήθειες και τα έργα ΤΠΕ στο Δημόσιο.

- Στη δημιουργία προγράμματος αριστείας επιχειρήσεων για θέματα πράσινων ΤΠΕ.

Ως e-ΤΕΕ, πέρα από τη συμβολή σε όλες τις παραπάνω δράσεις, δεσμευόμαστε για:

- Τη δημιουργία κώδικα δεοντολογίας για τους επιστήμονες

Βράβευση μαθητών

Στην ημερίδα βραβεύτηκαν μαθητές για τα έργα ζωγραφικής που φιλοτέχνησαν στο πλαίσιο του διαγωνισμού που διοργάνωσε το e-ΤΕΕ για τις πράσινες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών. Τα παιδιά βραβεύτηκαν και στο τέλος της εκδήλωσης τραγούδησαν το δικό τους τραγούδι, με το μήνυμα «Θέλουμε τη ζωή», σηκώνοντας τα χεράκια τους ψηλά, προς το μέλλον.

Στο διαγωνισμό συμμετείχαν 150 μικροί καλλιτέχνες, οι οποίοι αντλώντας έμπνευση από το χώρο της Τεχνολογίας, δημιούργησαν και απεικόνισαν με φαντασία και ενθουσιασμό ιδέες και πρακτικές που μπορούμε να εφαρμόσουμε, προκειμένου να προστατεύσουμε το Περιβάλλον.

Διακρίθηκαν και βραβεύτηκαν το έργο της Ηλίας Μαρτίνου και της Κωνσταντίνης Θεοφίλου από τα Εκπαιδευτήρια Κωστέα Γείτονα, που είχε ως θέμα του την Ανακύκλωση Προϊόντων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), το έργο της Έλσας Κορογιαννη και της Κατερίνας Πολίτη από το 7ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, στο οποίο απεικονίζονται πρακτικές για εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς και η ομαδική εργασία των παιδιών του 103ου Νηπιαγωγείου Αθηνών, η οποία επικεκήρησε να δώσει ένα ηχηρό μήνυμα για τη ζωή και την προστασία του Περιβάλλοντος.

Τα βραβεία απένειμε ο Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του e-ΤΕΕ Μανόλης Γιαμπουράς, ο οποίος ευχαρίστησε θερμά τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές που ανταποκρίθηκαν με προθυμία στην πρόσκληση να συμμετάσχουν στην ημερίδα με το δικό τους ξεχωριστό τρόπο.

Το e-ΤΕΕ ευχαριστεί τη «Microsoft» για την ευγενική της συνδρομή στα έπαθλα των παιδιών.

ΤΠΕ σε θέματα Περιβάλλοντος.

- Τη διοργάνωση διαγωνισμού σε επίπεδο προτάσεων φοιτητών - μαθητών για πράσινες ΤΠΕ.

- Τη διαρκή ενημέρωση για θέματα πράσινων ΤΠΕ, μέσα από το site www.greenict.gr και μέσα από παρουσιάσεις σε σχολεία, πανεπιστήμια κλπ.

Το παράδειγμα των Τρικάλων

Στις εφαρμογές των ΤΠΕ στην πόλη των Τρικάλων αναφέρθηκε ο Διευθύνων Σύμβουλος της «e-trikala ΑΕ» **Οδυσσέας Β. Ράπτης**, τονίζοντας τη συμβολή τους στην καθημερινή λειτουργία της τοπικής κοινωνίας. Στα περιβαλλοντικά θέ-

ματα που αντιμετωπίζει μία πόλη, είπε, όπως το κυκλοφοριακό, οι μετακινήσεις εργαζομένων, οι ρύποι, η λειτουργικότητα πόλης, η λύση είναι η δικτύωση μεταξύ των φορέων, των πολιτών και των εταιρειών.

Ήδη στο Δήμο Τρικκαίων και σε πέντε όμορους δήμους εφαρμόζεται πιλοτικά το σύστημα e-government, για την εξυπηρέτηση των δημοτών στην αναζήτηση προσωπικών εγγράφων, χωρίς να χρειάζεται να προσέλθουν στα δημοτικά καταστήματα.

Στην ημερίδα μίλησαν, επίσης, κορυφαίοι εισηγητές από τον πολιτικό, ακαδημαϊκό και επιχειρησιακό χώρο.

Υλικά SIKA **ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ • ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ • ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΟΜ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ**
GUNITE από το 1979 • ΕΠΟΞ. ΡΗΤΙΝΕΣ ΕΡΟΧ 200, 203
• Ελάσματα • Ενέσεις • Ανθρακούφασματα
• ΑΔΙΑΤΑΡΑΚΤΗ ΚΟΠΗ • ΥΛΙΚΑ • ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Τηλ.: 0106844069 • 0944/317197 **Ταφ σιγμα** **Υλικά ISOMAT**

Τη δημιουργία Εθνικού Φορέα Ανασυγκρότησης από φυσικές καταστροφές, προτείνει το Παρατηρητήριο Ανασυγκρότησης Πυρόπληκτων Περιοχών, προκειμένου στα επόμενα χρόνια ο κρατικός μηχανισμός, που έως τώρα φάνηκε ανέτοιμος να αντεπεξέλθει αποτελεσματικά, να καταστεί ικανός για την αντιμετώπιση ανάλογων καταστάσεων στο μέλλον.

Οι τελικές θέσεις του Παρατη-

ρή θα απαιτούνται διαδικασίες αποκατάστασης και ανασυγκρότησης. Θα έχει κατεξοχήν συντονιστικό και προγραμματικό χαρακτήρα και όλες τις σχετικές αρμοδιότητες, που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των κατά περίπτωση αναγκών.

Ο Εθνικός Φορέας Αποκατάστασης και Ανασυγκρότησης προτείνεται να είναι ενιαίος για όλες τις φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, σεισμούς, πλημμύρες, κατολισθή-

ση των δικτύων των υποδομών.

- Το σχεδιασμό, τη μέριμνα για τη χρηματοδότηση και την παρακολούθηση της υλοποίησης ενός συνεκτικού σχεδίου ανασυγκρότησης των περιοχών, που έχουν πληγεί, τόσο για την αποκατάσταση του κοινωνικού και παραγωγικού ιστού τους, όσο και για την υπέρβα ανάπτυξή τους και τη δημιουργία προϋποθέσεων για την αποφυγή παρόμοιων καταστάσεων στο μέλλον.

Με τους καταστροφικούς σεισμούς που ακολούθησαν το 2008, ενισχύθηκε ακόμα περισσότερο η ανάγκη προώθησης της δημιουργίας του Εθνικού -ενιαίου πλέον- Φορέα Αποκατάστασης και Ανασυγκρότησης από φυσικές καταστροφές, ο οποίος θα μεριμνά για τα αντίστοιχα προγράμματα, θα συνεργάζεται και θα κινητοποιεί, για την υλοποίησή τους, τους επίμέρους φορείς και υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης, της Περιφέρειας και της Αυτοδιοίκησης.

Ο πρόεδρος του ΤΕΕ, Γιάννης Αλαβάνος, απέστειλε επιστολή στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Κάρολο Παπούλια, ο οποίος δέχτηκε να συναντηθεί με εκπροσώπους του Παρατηρητηρίου την 17η Δεκεμβρίου, προκειμένου να ακούσει τις προτάσεις για τη θεσμοθέτηση του Ενιαίου Φορέα. Επιστολές απεστάλησαν για τον ίδιο λόγο στον Πρόεδρο της Βουλής, Δημήτρη Σιούφα, καθώς και στον υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, Γιώργο Αλογοσκούφη.

Στο στρογγυλό τραπέζι, τα κόμματα εκπροσώπησαν οι βουλευτές: Κρινιώ Κανελλοπούλου βουλευτής ΝΔ, Σπύρος Κουβέλης και Γιάννης Μανιάτης, βουλευτές ΠΑΣΟΚ, και Άννα Φιλίνη, βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ. Δεν προσήλθαν εκπρόσωποι του ΚΚΕ και του ΛΑΟΣ.

Το ΤΕΕ εκπροσωπήθηκε από την Ασημίνα Ξηροτύρη, Δρ. ΠΜ, Συντονίστρια της Επιτροπής Παρατηρητηρίου, ενώ παρέστησαν τα μέλη του Παρατηρητηρίου: Χριστίνα Θεοκάρη, Δρ. ΠΜ, Επιμελήτρια της Μ.Ε. Θεμάτων Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης του ΤΕΕ, Θανάσης Κατσιγιάννης ΠΜ, Ιωάννα Κουφάκη, Δικηγόρος, Μέλος ΔΣΑ, Ηλίας Μπεριάτος, Καθηγητής Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περι. Ανάπτυξης στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Κατερίνα Τοράκη, ΧΜ, προϊσταμένη της Διεύθυνσης Επιστημονικής και Αναπτυξιακής Δραστηριότητας ΤΕΕ, και η Αγγελική Πελέκη, Οικονομολόγος συνεργάτης ΤΕΕ. ■

Στρογγυλό τραπέζι για τη θεσμοθέτηση Ενιαίου Φορέα Ανασυγκρότησης

ρητηρίου παρουσιάστηκαν σε στρογγυλό τραπέζι, που οργανώθηκε στα γραφεία του ΤΕΕ, με τη συμμετοχή εκπροσώπων των κομμάτων της Βουλής.

Το Παρατηρητήριο Ανασυγκρότησης των πυρόπληκτων περιοχών στελεχώνεται από εκπροσώπους του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, της ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων, του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου, του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Ο προτεινόμενος εθνικός αυτός φορέας θα αποτελέσει τη μόνη διοικητική δομή για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών σε βάθος χρόνου, όταν δηλα-

σει, λοιπές καταστροφές), και να έχει ως σκοπό, αμέσως μετά την εκτίμηση της έκτασης της καταστροφής και των άμεσων αναγκών που πρέπει να καλυφθούν, να αντιμετωπίσει:

- Την αναζωογόνηση και την αποκατάσταση της ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος και ιδιαίτερα των δασικών οικοσυστημάτων και των προστατευόμενων περιοχών.

- Την αποκατάσταση του φυσικού κεφαλαίου και ειδικότερα της αγροτικής γης και των καλλιεργειών.

- Την αποκατάσταση του οικιστικού περιβάλλοντος.

- Την αποκατάσταση και ενίσχυ-

Ακολούθησε εποικοδομητική συζήτηση επί της πρότασης του Παρατηρητηρίου και οι εκπρόσωποι των κομμάτων δεσμεύτηκαν να την προωθήσουν μέσω των πολιτικών τους φορέων, και, εφόσον καταστεί εφικτό, για θεσμοθέτηση στη Βουλή.

Είχε προηγηθεί η ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου ενεργειών, παρεμβάσεων και συναντήσεων με τοπικούς φορείς, αρμόδιους της κεντρικής διοίκησης, αλλά και με καθένα από τα πολιτικά κόμματα χωριστά, πριν την κατάληξη στο πλαίσιο προτάσεων που αφορούν τόσο την πρόληψη όσο και την αποτελεσματική αντιμετώπιση παρόμοιων καταστάσεων στο μέ-